

A close-up photograph of a dark brown branch with several pink cherry blossoms. One flower is in full bloom, showing its petals and stamens. Other flowers are in various stages of opening or are buds. The background is a soft, out-of-focus light grey.

LICHTSPOOR

62ste jaargang 2025 nummer 2

Grote schoonmaak

Oudere lezers kennen nog de voorjaars-schoonmaak van vroeger. Die was in de tijd dat het huis met hout- of kolenkachels verwarmd werd, bepaald geen overbodige luxe. In de lente werd het hele huis letterlijk met bezems gekeerd. Paulus heeft vóór zijn bekering in eigen ogen geen 'grote schoonmaak' nodig. Want hij houdt zich nauwkeurig aan Gods geboden en denkt zo rechtvaardig voor God te zijn. Wanneer Jezus als de Opgestane aan hem verschijnt, verandert alles. Je zou kunnen zeggen: een grote schoonmaak. Hij schrijft erover in Filippenzen 3.

Alles waarop hij eerst zo trots was, ziet hij nu als schade en afval. Hij heeft Jezus als zijn Redder leren kennen. Hij verlangt de kracht van Christus' opstanding in zijn leven te ervaren. U komt misschien met de volgende tegenwerping: 'Ja, Paulus was een bijzondere apostel. Ik daarentegen mis die kracht zo dikwijls.'

Maar Paulus was een mens zoals u en ik! En dat blijkt wel uit wat hij verder zegt in Filippenzen 3. Hij schrijft dat hij nog niet zover is om met Christus één te zijn in de gemeenschap met zijn lijden. De apostel wil alles geven om Christus te dienen. Dan zegt hij: dat doel heb ik nog niet bereikt, maar ik vergeet wat achter mij ligt en richt mij op wat voor mij ligt. Ik jaag ernaar om het te bereiken.

Dat is een bemoediging voor u en mij. Het is niet te hoog gegrepen om, net als Paulus, ons erop te richten Christus en de kracht van zijn opstanding te kennen. Dat wil God ons juist geven. In onszelf zijn wij geestelijk dood, maar door de vernieuwing van ons hart en leven worden wij met Christus levend gemaakt. Dat laat ons de rijke betekenis van Pasen zien: Jezus is werkelijk de Verlosser van zonden. En bij zijn heerlijke wederkomst zullen de doden worden opgewekt. Maar God wil ons ook nu al de kracht van Jezus' opstanding doen kennen.

De heilige Geest geeft je als gelovige de troost van de vergeving van je zonden en maakt het verlangen in je wakker om God lief te hebben en je leven aan Christus toe te vertrouwen. Ook al voel je dat niet altijd, door alle aanvechting en beproeving heen. Daarom begint een Paaslied met deze belijdenis: Jezus leeft en ik met Hem!

Hoe voor Herbert Rietveld de hemel openging

'Toen ben ik zelf maar gaan bidden'

De burgemeester moest eraan te pas komen zodat Herbert Rietveld niet meer op zondag hoefde te werken. 'Ik liep langs de kerk, hoorde zingen, en dacht: dat wil ik ook!' Kort daarvoor had zijn leven volledig op zijn kop gestaan. Nu, dertig jaar later, ontroert het hem nog steeds als hij vertelt hoe de hemel voor hem openging.

Herbert (82) Rietveld woont met zijn vrouw Ria (81) in een gerieflijk seniorenappartement in Alblasterdam, het dorp waar ze beiden geboren en getogen zijn. Hij heeft weinig aansporing nodig om zijn levensverhaal te vertellen. Wel is hij voor één ding beducht: hij wil er niet te veel mee te koop lopen. Ria zit ook op die lijn: 'God alleen de eer!' Maar tegelijk is er een verlangen om door te geven wat er in zijn, en ook in haar leven is gebeurd. En daarom neemt Herbert geen blad voor de mond. 'Zo had ik onlangs een gesprek met de kapster, over de vraag hoeveel er nu waar was van de Bijbel.'

Herbert (vernoemd naar een gestorven broertje, zo ging dat vaak in die tijd) werd geboren in 'een groot, eenvoudig gezin. Ik was gedoopt, maar we gingen niet naar de kerk. Wel deed ik altijd een gebedje als ik naar bed ging: "Ik ga slapen, ik ben moe." En ik moest naar zondagsschool, ook al verdenk ik mijn ouders ervan dat ze het wel fijn vonden om even rust te hebben.

Op mijn 14e ging in werken in de fabriek, maar daar hield ik het niet lang uit. Ik wilde varen. Bij de Holland Amerika Lijn kon ik terecht, ik werd stoker. Zodoende heb ik heel wat van de wereld gezien natuurlijk. Maar ja, toen kreeg ik kennis aan Ria...'

Sporthal

Ze hoort het glimlachend aan. 'Nee, ik vond het niet zo leuk dat hij maanden weg was.' Alleen: Herbert had getekend voor een bepaalde periode en dat

betekende dat hij ook nadat ze in 1963 trouwden, nog een jaar of vijf op de grote vaart zat. Het jaar waarin hij 27 werd, kwam hij naar de wal, hij vond een baan bij een van de vele scheepswerven die de gemeente rijk was. Maar die werf ging sluiten, dus er moest ander werk worden gezocht. 'Ik kon beheerder worden van de plaatselijke sporthal. Ik had zelf niks met sport, maar dat hoefde ook niet in die functie. Het was vooral veel regelwerk, ik had contact met alle clubs die gebruikmaakten van de hal, ik was zeg maar aanspreekpunt. Ook de kaartverkoop voor het zwembad viel onder mijn takenpakket.'

In het weekend wóónde hij ongeveer in de sporthal. 'Ik begon zaterdagmorgen om een uur of 8 en ging door tot zondag halverwege de middag. Met tussen-door een paar uur slaap.' Ria probeerde de lasten wat te verlichten door op zaterdag iets lekkers te komen brengen. Ze heeft haar man op zaterdag menig gebakken visje aangereikt.

Op een postzegel

En toen was het 1995. Dat jaar markeert een wending in het leven van Herbert en Ria. Er is een voor en een na. 'Het was rond Kerst, mijn vader lag op sterven, als kinderen gingen we om beurten naar het ziekenhuis om een paar uur te waken. Ik liep de hele week te huilen, kon er niet mee omgaan. De dokter en de zusters zagen het wel, ze probeerden mij te troosten, maar het haalde niet veel uit.

Toen was het Tweede Kerstdag, ik zou eind van de middag bij mijn vader zijn. In de hal stond een band van het Leger des Heils, die mensen waren allemaal

blij, ze stonden te zingen en muziek te maken. Ik was zelf natuurlijk in een heel andere stemming. Een van de heilsoldaten verspreidde briefjes in alle ziekenzalen met daarop de woorden uit Johannes 3: 16: "Want God had de wereld zo lief dat Hij zijn enige Zoon gegeven heeft, opdat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft." Ik liet die woorden tot me doordringen en dacht: Wat nu?! Er moet iemand komen om te bidden! Maar wie moest dat dan zijn? Toen ben ik zelf maar gaan bidden.

'Mijn baas was er helemaal niet blij mee'

Een kort gebed, een noodkreet, het had bij wijze van spreken op een postzegel gepast. Maar de hemel ging open. Ik werd zó getroost. Ik zag als het ware Gods heerlijkheid. Na het gebed voelde ik geen droefheid meer, alleen blijdschap. De dag erna heb ik afscheid genomen van mijn vader.

Ik voel het nu nog, na al die jaren. Het komt weer helemaal terug.'

Ria zag wel wat aan haar man toen hij thuiskwam uit het ziekenhuis, maar zei niks. 'Hij moest altijd even bijkomen na het bezoek aan zijn vader.' Herbert: 's Avonds pas heb ik het verteld, en ik was helemaal doorgezwet. Gek he? "Dit zul je niet geloven", zei ik tegen Ria.'

'Maar ik geloofde het gelijk!', reageert ze. 'En ik was meteen jaloers. Ik wou dat ik het ook had.'

Collectezak

Ria Doeland was opgegroeid in een gezin waar de Bijbel openging. Als kind ging ze naar de kerk, in de loop van haar leven raakten kerk en geloof in het slop. Maar nu was er ook in haar iets wakker geroepen. Ongeveer een jaar na haar man kwam ook zij tot geloof.

Herbert had intussen vervolgstappen gezet: 'Ik ging in de krant kijken waar en hoe laat er kerkdiensten waren. Van het geloof wist ik niets, maar ik wist wel dat God er was.' De eerste keer naar de kerk koos hij op goed geluk een lege stoel. Hij had geld bij zich omdat hij wel wist dat er gecollecteerd zou worden. 'Toen kwam de collectezak, ik deed alles er in één keer in. Vervolgens voelde ik een por in mijn zij: er kwamen er nóg twee...'

Een andere zondagsbesteding: dat was wel een dingetje voor iemand die gewend was op die dag te werken. 'Maar ik wilde het gewoon niet meer.' Herbert was er heel stellig in. Niet zozeer vanuit een houding 'als christen mag je dit wel en dat niet' maar omdat hij gevoed wilde worden in zijn geloof. 'Ik weet nog dat ik een keer langs de kerk liep, en ik hoorde mensen zingen. Dat wilde ik ook, daar wilde ik bij zijn!'

Maar ja, vertel dat maar eens op de werkvloer. Zijn collega's waren buiten het eigen gezin de eersten tegen wie hij open kaart speelde. 'Ik moest wel. Mijn baas was er helemaal niet blij mee, maar ik hield voet bij stuk. Uiteindelijk heb ik B en W aangeschreven, het is in de gemeenteraad besproken en toen kreeg ik toestemming.' Hij wijst naar de kast. 'De brief van de burgemeester heb ik nog altijd in een la liggen.'

Herbert begrijpt overigens heel goed dat zijn collega's en chef niet stonden te juichen. Ook Ria benadrukt dat je het hen niet kwalijk kunt nemen. Herbert knikt. 'Het was hun wereld niet.' Heeft hij nog even gedacht aan een compromis? Slechts af en toe op zondag werken bijvoorbeeld? 'Nee, dat heb ik geen moment overwogen.'

Telefooncel

Hier en daar werd zijn verandering opgemerkt. 'Een man die me kende van de kassa van het zwembad sprak me aan; hij had me een paar keer in de kerk gezien.'

Hij praat vrijmoedig over zijn geloof, maar niet te pas en te onpas. 'Ik evangeliseer op mijn eigen manier. Een voorbeeld: jarenlang hadden we een caravan in Zeeland. Op de camping had je toen nog een telefooncel. Daar legde ik dan van die kleine boekjes met Bijbelteksten in. Na een paar dagen ging ik kijken en ja hoor – er waren er een paar weggehaald.'

Met hun eigen drie zoons heeft hij het er nauwelijks over. 'Ze weten het wel, maar het doet ze weinig.' Ze waren al lang en breed volwassen toen de grote ommekeer zich voltrok in het leven van hun ouders. Herbert en Ria hebben hen steeds de ruimte gegeven en vertrouwen meer op Gods almacht dan op hun eigen vermogen om hun kinderen voor Christus te winnen.

Beiden hebben – apart van elkaar – belijdenis gedaan. Ze lezen elke avond samen uit de Bijbel en een dagboekje. 'Het blijft een strijd hoor', wil Ria nog wel even kwijt. Vanwege haar verminderde mobiliteit kan ze niet meer mee naar de kerk. Herbert: 'We gingen altijd samen, ook samen aan het Heilig Avondmaal. Nu zou ik alleen kunnen gaan maar nee hoor, we volgen samen thuis de dienst vanaf een scherm.'

Hij kan nog steeds verwonderd zijn over het ingrijpen van Hogerhand. 'Mijn ogen zijn geopend, mijn oren zijn doorboord. Het is zo'n verrijking van je leven.' Ria beaamt het van harte, maar herhaalt haar eerdere opmerking: 'We hebben het ook maar gekregen he? God alleen de eer!'

'In een la ligt nog altijd de brief van de burgemeester'

En daar wil Herbert natuurlijk niets vanaf doen. Hij weet al wat er op zijn rouwkaart moet staan: de tekst over de verloren zoon. 'Zijn vader zag hem van verre. Zo was het ook bij mij, ik stond ook van verre.'

Het Leger des Heils houdt altijd een warm plekje in hun hart. Ria moet denken aan het liedje 'Hij sjouwde van kroegie naar kroegie...' Bij Herbert komen de herinneringen weer boven aan zijn jaren op de grote vaart. 'Mensen van het Leger des Heils schreven niemand af. Zeevarenden konden altijd bij hen terecht.'

De aanhouder wint

Op 19 mei 2023 overleed Tim Keller. Velen zijn gezegend door zijn boeken en door zijn bediening als predikant van de Redeemer Presbyterian Church in het centrum van New York. Ds. Kees van Ekris vertelt over hem in de podcast ‘Moderne profeten’: ‘De laatste jaren wist hij dat zijn lange levensreis in de laatste fase was. Keller schreef over de schrik die hem overviel bij het nieuws over de diagnose, evenals de verbazing: “Mijn leven lang ben ik dominee, ook voor mensen die sterven, ik weet dat ik sterfelijk ben. En toch blijkt dat de verbijstering toeslaat, wanneer ik hoor van mijn ziekte. En ik leer opnieuw. Ik leer dat het geloof echt niet iets is dat je ter plekke troost en moed geeft.”’

Hemelse bemoediging is niet op afroep beschikbaar. Soms verlang je naar Gods stem, maar het blijft stil. Dan weer roep je uit de diepte en er komt geen antwoord. Donkere wolken schuiven voor de troost van Jezus’ wonden en de rijkdom van zijn overwinning. En je weet niet waarom. Daar gaan niet zoveel preken over, maar het komt vaak voor. Misschien blaast satan die donkere wolken bij je naar binnen. Hij heeft nog ‘speelruimte’. Binnenkort is zijn spel uit. En dat weet hij. Juist daarom gaat hij rond als een briesende leeuw op zoek naar prooi.

Haar getuigenis werd mij ooit verteld. Zij was de tachtig al ruim gepasseerd. Twee keer getrouwd. Twee keer weduwe. Een kind verloren aan kanker. Maar dan dertig jaar geleden had zij Gods Geest gevraagd om in haar leven te komen en toen een overweldigende ervaring van Gods liefde ontvangen. Nooit in haar vaak moeilijke leven had zij aan Gods goedheid voor haar getwijfeld. Tot die ene nacht. Zij was aan het bidden en kreeg het verlangen om voor God te knielen. Ze had ernstige artritis in haar knieën. Daarom legde ze een paar kussens op de harde grond. Eén zo’n kussen schoof weg. Zij viel om en kon niet meer overeind komen. De nacht was lang en koud. Pas de volgende ochtend werd zij door haar hulp gevonden.

In die donkere nacht riep zij tot God. Maar er kwam geen antwoord, terwijl ze door de kou steeds meer verstijfde. Toen vroeg zij zich af of God haar misschien verlaten had. Alle gevoel en alle troost om Gods kind te mogen zijn, raakten weg. Later begreep zij weer dat Hij geen van zijn kinderen loslaat. Ook de blijdschap van het geloof kwam terug. Maar die kille donkere nacht is zij nooit vergeten.

Ik geef dit getuigenis door om te weten dat ook christenen die al jaren met Jezus wandelen, ook op hoge leeftijd perioden van geestelijke donkerheid en dagen van dorheid kunnen overkomen. U kunt het meemaken dat een oude broeder klaagt: ‘Soms hoor je getuigenissen over mensen die de Here God en zijn liefde in moeilijke tijden heel dichtbij ervaren. Maar ik voel helemaal niets. Het lijkt wel of God zwijgt.’ Misschien bent u zelf die broeder (of zuster) wel...

Een aantal jaren geleden lag ik drie weken in het ziekenhuis. Het zag er niet best uit. Ook ‘van binnen’ niet. Allerlei atheïstische gedachten plaagden me. Maar dat niet alleen. Ook de ervaring en troost van Gods liefde en de genade van Christus waren weg. Een tekst die al eerder veel voor mij betekende, ben ik toen gaan opzeggen: ‘Wij dan gerechtvaardigd uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Here Jezus Christus (Rom. 5:1).’ Daar lees je niet: door mijn geloof, ook niet: door mijn gevoel, maar door het geloof. Dat wil zeggen: door wat het geloof betekent voor ieder die Jezus volgt, namelijk redding door het bloed van het Lam.

Mijn geloof kan ik kwijt zijn, mijn gevoel kan weg zijn, maar het kruis van Christus blijft gelden. Langzaam maar zeker brak de troost daarvan ook weer door.

Het opzeggen van een Bijbelwoord en het hardop herhalen daarvan wil de heilige Geest gebruiken om aan onze geest te getuigen dat we een kind van God zijn. Het is de scheppende kracht van Gods Woord. Wat je niet (meer) hebt, spreekt de heilige Geest je te binnen. Scheppen van geloof in ons uit het niets, telkens als wij het weer kwijt zijn.

Opzeg-teksten noem ik zulke Bijbelwoorden. Hier is er nog een uit de profetieën van Jesaja: ‘Wanneer u zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, door rivieren, zij zullen u niet overspoelen. Wanneer u door het vuur zult gaan, geen vlam zal u aansteken. Want Ik ben de HERE, uw God, de Heilige van Israël, uw Heiland (Jes. 43:2,3).’

Bemoediging is niet op afroep beschikbaar, schreef ik. Dat is waar. Maar de aanhouder wint. Zelfs bij God. Dat is ook waar.

Een jas voor als-dan

Julia trok haar benen op de bank en sloeg haar armen om haar knieën. Niet weer weglopen nu, volhouden tot haar moeder begreep dat dit de oplossing is, de enige mogelijkheid om aan de vakstudie mode te beginnen. ‘Ma, u weet hoeveel moeite ik ervoor gedaan heb. En ik ben toegelaten! Al moet ik onder de brug in een kartonnen doos slapen!’

‘Ik zie jou dat niet volhouden, iedere dag bijna vier uur aan reistijd kwijt!’
Julia haalde diep adem. Nu ging ze iets zeggen wat misschien nog wel gekker was dan die kartonnen doos. ‘Ik ga vragen of ik bij oma kan wonen. Doordeweeks dan.’

Marit zakte in de stoel tegenover haar dochter. Ze hield binnen wat aan schampere woorden naar buiten wilde, maar haar lichaamstaal sprak boekdelen. Perplex was zeker nog te zacht uitgedrukt.
Maar Julia kon blijkbaar opstaan en haar eigen beslissingen nemen. ‘Ik ga gewoon – als ze “nee” zegt, heb ik mezelf tenminste niet te verwijten dat ik niet alles heb geprobeerd. Ik heb een plek nodig en oma heeft een medemens nodig, dat hebben we toch al zo vaak tegen elkaar gezegd?’
‘Ze laat je niet toe, je komt niet bij haar binnen.’
‘Dit is de ultieme win-winsituatie.’

Julia’s toon was veel te laconiek. Marit stond zuchtend op. ‘Hoeveel win-winsituaties hebben we al bedacht? Die stapel is zo hoog dat ze er niet meer overheen kijken kan. Haar manier van overleven en normaal leven gaan niet samen.’

Nu Julia in de trein zit heroverweegt ze die woorden. Naar oma gaan was nooit iets om naar uit te zien. Oma was niet goed met gezelschap. Gezellig was het nooit. De zonwering liet slechts streepjes licht door en na de koffie was alle gespreksstof op. De beklemmende stilte sloeg je op de keel. Als ma dan op haar horloge keek, kon zij opgelucht opstaan om haar jas te halen.

Oma was nu eenmaal het liefst alleen. Buiten kwam ze maar zelden, haar boodschappen liet ze bezorgen bij Perfect Fashion, een stomerij en kledingherstelbedrijfje, op de begane grond van de flat. Daar lagen bijna dagelijks naaiklusjes op haar te wachten. Oma was er goed in: kleding verstellen, nieuwe broekzakken of ritssluitingen inzetten.

Toveren

Die naaimachine van oma, dat was een super-de-luxe exemplaar en oma kon ermee toveren. Maar met mode had dat natuurlijk niets te maken. Je kon oma uittekenen in saai grijs jurken met een verwassen

jasschort erover. De sortering naaigarens in alle kleuren van de regenboog was het enige vrolijke in de kamer. Daar had Julia als kleuter mee mogen spelen en daar was ze een soort van verliefd op geworden.

Misschien was het beter om het zo zakelijk mogelijk aan te pakken. Niet de kleindochter spelen, dan hoefde oma ook niet zo hevig de grootmoeder te zijn. Gewoon zeggen dat ze een slaapplek nodig had. Van vrijdagmiddag tot maandagmorgen kon ze gewoon naar huis. Dat was voor ma ook beter.

De oorlog was de schuldige. ‘Je kunt een kind wel uit de oorlog halen, maar hoe haal je de oorlog uit een kind?’ Dat cliché bleek in het geval van oma al te waar.

Tachtig jaar geleden kwam oma als de zevenjarige Sarah uit de oorlog. Ze had ruim drie jaar ondergedoken gezeten op een boerderij ergens in de polder. Ze vond geen vader of moeder meer, die hadden Sobibor niet overleefd.

Alleen oom Jakov was er nog, die hoopte jarenlang dat zijn vrouw nog zou terugkeren. Sarah mocht daar nooit aanbellen, want dan raakte oom Jakov volledig van de kaart. Ze moest door de brievenbus haar naam roepen, dan kwam hij de deur op een kier opendoen. ‘Jij weer!’, mompelde hij dan teleurgesteld. Dat oma heel jong zwanger raakte was waarschijnlijk een poging geweest om het geluk naar haar hand te zetten. Het geluk was onbereikbaar gebleken. Oma was nooit ergens thuisgekomen, niet bij opa, niet bij de joodse gemeenschap, bij geen enkele kerk. En ze had heus wel alles geprobeerd.

Schuifspeldjes

Na de treinrit is het toch nog een dik kwartier lopen naar oma’s flat. Julia herkent de omgeving met moeite. Hoe lang was het intussen geleden dat ze bij oma geweest waren? De laatste keer had ma de hele terugreis zitten huilen en sindsdien is ze weer aan de antidepressiva. Trauma’s worden doorgegeven. Niet expres, maar het gebeurt gewoon.

Er wordt niet opengedaan na het aanbellen op de galerij, op het keukenraam kloppen is dan de remedie. Gestommel en gerammel, de deur gaat van het slot en op de ketting, het gewone ritueel, de deur op een

kier. Verschrikte ogen in het rimpelgezicht, het grijze piekhaar met de schuifspeldjes nog even warrig als in haar herinnering.

‘Jij hier?’
‘Ja oma, hoe gaat het met u?’
‘O, ben jij het? Ik dacht dat je je moeder was.’
‘Ik lijk op haar, hè? Mag ik binnenkomen?’
Dat kan ook door de kier, de muffe geur in de gang staat Julia tegen. De deur naar de kamer door, daar is het lichter en erg warm. De naaimachine staat op tafel, fel verlicht door een soort bouwlamp.

‘Zat u te werken?’
‘Werk is er zat! Wil je koffie of thee?’
‘Graag, doe maar wat u drinkt, oma, ik vind alles goed!’
‘Alles goed vinden dat is heel gevaarlijk!’ zegt oma, terwijl ze naar het keukentje sloft.

Chocoladeletter

Julia schuift op het puntje van de bank, op de salontafel ligt een stapel krantenknipsels. Oorlogsberichten, Gaza, Israël, Oekraïne, foto’s van hologige kinderen, een vrouw geknield bij een dode, een rouwstoet tussen de puinhopen.

‘Het ligt op volgorde!’ roept oma boven het razen van de waterkoker uit.
‘Ik kom er niet aan!’ zegt Julia snel, maar haar adem jaagt toch een knipsel naar de vloer, waar kruimels, draadjes, twee knopen en een paar spelden liggen. Er wordt hier niet vaak gestofzuigd.

Bij de thee heeft oma een wit uitgeslagen chocoladeletter. ‘Je boft dat ik niet zo’n zoetekauw ben,’ zegt ze. Heel even trekt haar mond alsof ze wil lachen. ‘Gekregen van iemand die een nieuwe rits in zijn jas nodig had. Een half jaartje geleden.’

‘Ik ben eigenlijk ook niet zo’n zoetekauw!’ Julia schuift het schoteltje opzij en dan lachen ze samen, een beetje besmuikt, maar het maakt de sfeer even lichter. Nu kan Julia de groeten van haar moeder wel overbrengen en oma vraagt: ‘Waarom kwam ze niet mee? Neemt ze die pillen nog?’

‘Jawel, maar ze ziet op tegen de reis. En eigenlijk kom ik hier voor mezelf, iets vragen. Ik ben toegelaten op

de modeacademie in het World Fashion Centrum hier in West. Een betaalbare kamer vinden in Amsterdam is niet te doen. Hiervandaan is het op de fiets een minuut of tien.'

Ze hapert en valt stil. Oma keert een pantalon binnenstebuiten en legt, met een paar spelden tussen haar lippen, een nieuwe broekzak op de juiste plek.

Diep ademhalen en wachten maar. Het duurt lang voor de broekzak naar tevredenheid is vastgespeld. Met een handigheid die routine verradt wordt de stof onder de naaimachine gemanoeuvreed.

Net als Julia zich afvraagt of oma het wel gehoord heeft, komt het antwoord.

'Op het kamertje aan de voorkant staat een goed eenpersoonsbed. Als je verder niet te veel eisen stelt...' Dan ratelt de naaimachine in rap tempo, het inzetten van een broekzak is namelijk een fluitje van een cent.

Minstens dertig jaar

Als Julia in het kamertje de jaloezieën optrekt stroomt het zonlicht binnen. Het valt hier behoorlijk mee, een kast, een bureau met een stoel, een bed. Die vergeelde spreij, wie zou die hebben gehaakt?

Ze zucht en verwondering overvalt haar. Gaat dit zomaar lukken? Ze hoefde oma eigenlijk helemaal niet over te halen. Juist als ze de kastdeur opentrekt, staat oma achter haar.

'Wat denk je ervan?'

'Fantastisch, ik ben echt heel blij dat u het goedvindt. Alleen doordeweeks, hè, de weekends ben ik gewoon bij ma.'

De kast is leeg op een mantel na. Een damesmantel in prinsesselijk, de rode wollen stof vangt de zon die nu ongehinderd de kamer vult.

'Wow!' zegt Julia, 'van wie is die?' 'Die hang ik wel in mijn kledingkast.' Oma reikt naar de kleerhanger. 'Wacht even, oma, wat een schitterende jas. Hoe komt u... heeft u die...'

Het gebaar waarmee oma de mantel over haar arm legt, hoe ze kijkt, hoe haar hand de stof streelt, waarna de glimlach komt: 'Dit is mijn jas voor als-dan. Hij hangt hier al minstens dertig jaar' 'Wat is een jas voor als-dan?' Oma hangt de jas terug en sluit met een stuurs gezicht de kast.

Houvast

Vier maanden later. Julia is in haar element bij de opleiding en voelt zich, na wat horten en stoten – oma blijft oma – helemaal senang op haar kostadres. Op een avond als ze op haar kamer nog meningen uitwisselen over modetrends, kan Julia zich niet langer bedwingen, ze vraagt naar de rode jas.

'Je kon haar uittekenen in saaie grijze jurken'

Het is alsof oma erop heeft gewacht. De woorden komen als een stroom naar buiten. Dat ze die jas beschouwt als een soort troost, een houvast. Dat ze met die jas het verlangen naar een nieuwe wereld levend wilde houden. Daarom maakte ze die jas. Ooit zou ze die dragen - als de Messias komt of als Jezus terugkomt, 'allebei goed. Ik weet niet hoe, wat of wanneer, maar dat weet niemand toch?'

Nooit eerder durfde Julia haar armen om oma heen te slaan. Ze houdt die arm om oma's schouder als die de mantel tevoorschijn haalt.

Dan zitten ze samen op de rand van het bed, de rode jas als een warme bundel troost op hun schoot. Julia's vinger gaat over de met de hand gefestonneerde knoopsgaten en over de taillenaden, die uitlopen in diepe plooiën.

'Geen zakken?' constateert ze verbaasd. 'Absoluut geen zakken!' zegt oma.

COLUMN

In beweging

'Als ik stilsta, verlam ik', zegt hij, pas weduwnaar. 'Maar als ik iets doe... dan gaat het beter.' Hij vertelt hoe graag hij vroeger fietste. De wind in zijn gezicht, de wereld die langs hem gleed. 'Ik wil mijn fiets weggeven, nu ik niet meer kan fietsen.'

'Ik heb net een nieuwe gekocht', zeg ik. 'Zalmroze.' Zijn wenkbrauwen schieten omhoog. 'Die wil ik zien! Zet 'm maar in de gang.' Ik schud mijn hoofd; het regent, de fiets is kletsnat. Maar hij dringt aan, worstelt zich uit zijn stoel en wil naar de achterdeur lopen. Snel besluit ik de fiets voor het raam te zetten. Hij lacht. 'Wat een kleur.'

We hervatten het gesprek over fietsen en het leven in het algemeen. Over tegenwind die soms onverwacht opsteekt. Over afremmen als je niet meer kunt. Over dóórtrappen, juist als het zwaar wordt.

Over pauzes nemen, juist om weer verder te kunnen. Samen lachten we om de vergelijking. En pakken dan de serieuze draad weer op. Hij zucht en kijkt naar buiten. 'Soms vraag ik me af waarom het zo zwaar moet zijn.'

Ik wacht en zeg: 'Ik word dan wel bepaald bij het leren vertrouwen.'

Hij knijpt zijn ogen samen. 'Dat doet me denken aan het volk Israël in de woestijn.' Ik haak in: 'Ja, elke dag manna rapen, net genoeg voor die dag. Leren steeds opnieuw in beweging te komen en te vertrouwen.' Hij knikt langzaam. 'In geloof blijven bewegen! Niet stilstaan in wanhoop, maar dagelijks doorgaan. Zelfs als je niet weet wat er morgen komt.'

Sindsdien denk ik vaak aan hem als ik op mijn zalmroze fiets stap. Wie had gedacht dat zo'n rijwiel zoveel gespreksstof kon opleveren? Bewegen blijkt een belangrijke sleutel om het leven te doorleven!

Nu moet gij allen vrolijk zijn

Nu moet gij allen vrolijk zijn.
De bomen zingen in de tuin,
het lege graf verzwijgt het niet,
de mond geopend voor het lied,
halleluja!

De loze woorden zijn verstomd,
de wereld die op adem komt
zingt met de vogels in de lucht
dat nu de nacht is weggevlucht,
halleluja!

O dood, die Hem ontkomen liet,
Hij neemt bezit van uw gebied,
zijn heerschappij gaat in en uit
door al de deuren die men sluit,
halleluja!

Wij willen zingen dat Hij leeft,
Hij leeft die God gehoorzaamd heeft,
zijn graf staat ledig in de tijd,
het is een mond vol zaligheid,
halleluja!

O goede engel bij het graf,
de lente lost de winter af,
bewaak het jonge groen en wijs
de ingang van het paradijs,
halleluja!

LICHTSPOOR

Lichtspoor verschijnt zes maal per jaar en is een uitgave van de IZB, vereniging voor zending in Nederland.

In gesproken vorm verkrijgbaar via CBB, tel. (0341) 56 54 77 en klantenservice@cbb.nl

Redactie

N.A. de Waal (voorzitter)
M. Verkaik (secretariaat)
ds. M. de Goei-Jansma
ds. W. Markus
ds. L.W. Smelt
ds. P. Zeedijk
A. Verhoeven

Redactie-adres

Breestraat 59-61
3818 BH Amersfoort
Tel. (033) 461 19 49
E-mail: lichtspoor@izb.nl

Fotoverantwoording

Lightstock: p. 1, 6 en 8
Adrie Lagendijk: p. 3
Peter Stam: p. 4
Shutterstock: p. 10 en 11

